

Ewolucyjne korzenie prawa, a intuicje moralne.

Prezentowana przez W. Załuskiego ewolucyjna teoria prawa wydaje się być przykładem stanowiska metaetycznego z zakresu naturalizmu nieredukcyjnego. Stanowiska tego typu, wyjaśniają genezę moralności i prawa bez odniesienia do czynników nadnaturalnych, a jednocześnie nie sprowadzają faktów moralnych do podstawowych faktów fizycznych, czy chemicznych (np. do stanów neuronalnych). Odmiernym stanowiskiem metaetycznym, przeżywającym obecnie renesans, jest intuicjonizm. Jedną z jego podstawowych tez jest obiektywne istnienie faktów moralnych i możliwość ich bezpośredniego poznania za pomocą intuicji. Krytykując ujęcie socjobiologii, na której między innymi opierają się koncepcje ewolucjonistyczne, intuicjonizm może być postrzegany, jako stanowisko opozycyjne względem stanowisk ewolucjonistycznych.

Wydaje się jednak, iż istnieje płaszczyzna porozumienia między tymi stanowiskami. Jedną z przesłanek, możliwości takiego porozumienia, jest wyróżnione traktowanie (nieredukcyjne) faktów moralnych przez obie teorie. Poza tym, postulowany przez teorie ewolucjonistyczne „zmysł moralny”, zdaniem autora niniejszej pracy, może stanowić pojęcie dające się wprowadzić na grunt intuicjonizmu, bez szkody dla jego spójności, a co za tym idzie może stać się ono łącznikiem (w ograniczonym znaczeniu tego słowa) pomiędzy dwoma wspomnianymi stanowiskami metaetycznymi.

Analizując prace W. Zaułskiego, M. Humera oraz R. Joyca, postaram się wykazać, jak współczesne ewolucjonistyczne ujęcia moralności i prawa, uchylają się przed zarzutami intuicjonistów, jednocześnie same nie będąc wobec nich bezwzględnie ofensywnymi. Po drugie spróbuję wyjaśnić samo pojęcie „zmysłu moralnego”, prowokując jednocześnie do jego głębszej analizy, która moim zdaniem może rzucić nowe światło na relację intuicjonizmu i koncepcji ewolucjonistycznych w filozofii prawa i metaetyce.

Bibliografia:

M. Huemer, *Ethical Intuitionism*, Palgrave Macmillan, New York 2005.

R. Joyce, *The Evolution of Morality*, [w:] *Life and Mind: Philosophical Issues in Biology and Psychology*, red. K. Sterelny, R.A. Wilson, Cambridge, The MIT Press, London 2006.

W. Załuski, *Ewolucyjna Filozofia Prawa*, Wolters Kluwer, Warszawa, 2009.